

Bruselj, 14. januar 2026
(OR. en)

5306/26

AGRI 19
AGRIORG 1

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Posebni odbor za kmetijstvo/Svet

Zadeva: Poročilo o oceni direktive o nepoštenih trgovinskih praksah
– *predstavitev s strani Komisije*
– *izmenjava mnenj*

V prilogi vam pošiljamo dopis predsedstva o navedeni zadevi.

Izmenjava mnenj med ministri in ministricami o oceni in prihodnjem pregledu direktive o nepoštenih trgovinskih praksah

V verigi preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi še vedno obstajajo precejšnja neravnovesja glede pogajalske moči, ki pogosto vodijo v nepoštene trgovinske prakse. Takšne prakse ogrožajo stabilnost dohodkov, povečujejo gospodarsko ranljivost in slabijo zaupanje v trgovinske odnose v škodo kmetov in malih dobaviteljev. Krepitev položaja kmetov v verigi preskrbe s hrano in podpiranje dohodkov kmetij ostajata glavna cilja skupne kmetijske politike.

Evropska unija je za reševanje teh izzivov dopolnila obstoječi tržni okvir (uredbo o SUT) s sprejetjem Direktive (EU) 2019/633 o nepoštenih trgovinskih praksah med podjetji v verigi preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi iz leta 2019. Direktiva je vzpostavila minimalno raven harmonizacije s seznamom prepovedanih praks, obveznostmi izvrševanja za države članice in zaščitnimi ukrepi, namenjenimi obravnavanju „dejavnika strahu“, s katerim se soočajo dobavitelji. Ta prizadevanja so bila nedavno okrepljena z nadaljnjimi pobudami, vključno s predlogom Komisije za uredbo o čezmejnem izvrševanju na področju nepoštenih trgovinskih praks ter predlogi za ciljno usmerjene spremembe uredbe o SUT iz leta 2024, namenjenimi izboljšanju položaja kmetov in njihove zaščite v vrednostnih verigah.

Komisija je v skladu s členom 12 direktive o nepoštenih trgovinskih praksah opravila prvo oceno direktive in 1. decembra 2025 objavila poročilo o oceni¹ [dokument COM(2025) 728 final]. Ocena je bila izvedena v zgodnji fazi izvajanja zaradi zamud pri prenosu v več državah članicah in razmeroma kratkega obdobja praktične uporabe. Na ugotovitve so vplivale tudi razlike v nacionalnih odločitvah v zvezi s prenosom, omejena razpoložljivost primerljivih podatkov in zunanji šoki, kot sta pandemija COVID-19 in ruska vojna agresija proti Ukrajini.

¹ ST 16217/25.

Kljub tem omejitvam je bilo v oceni ugotovljeno, da je direktiva o nepoštenih trgovinskih praksah prispevala k zmanjšanju nekaterih nepoštenih trgovinskih praks, zlasti zamud pri plačilih, in boljšemu izvrševanju po vsej Uniji. Direktiva je zagotovila tudi minimalno raven zaščite za kmete in male dobavitelje v vseh državah članicah, s čimer je prispevala k bolj enakim konkurenčnim pogojem. Hkrati so bili v oceni ugotovljeni pomembni izzivi in področja, na katerih bi bil morda potreben nadaljnji razmislek.

V oceni je bilo med drugim poudarjeno zlasti naslednje:

- neenaka ozaveščenost kmetov in dobaviteljev o njihovih pravicah v okviru direktive;
- nizka stopnja pritožb, predvsem zaradi strahu pred povračilnimi ukrepi in pomislekov glede zaupnosti;
- pomembne razlike v dejavnostih in praksah izvrševanja med državami članicami;
- nastajajoče ali razvijajoče se prakse, ki lahko zaobidejo zadevno direktivo in nesorazmerna tveganja ali stroške prenesejo na dobavitelje, vključno s praksami v zvezi z zahtevami, povezanimi s trajnostnostjo, ali plačilnimi modeli, kot je „plačilo ob skeniranju“.

V oceni je bilo opozorjeno tudi na širši okvir politike, vključno z ustanovitvijo opazovalnice EU za agroživilsko verigo (AFCO), analitičnim delom v zvezi s pravičnim plačilom kmetom in vizijo za kmetijstvo in prehrano, v kateri je poudarjeno, da kmetje ne bi smeli biti prisiljeni sistematično prodajati pod proizvodno ceno, pri čemer je treba ohraniti tržno usmerjenost skupne kmetijske politike.

Glede na navedeno in ker namerava Komisija v drugi polovici leta 2026 predstaviti predlog za revizijo direktive o nepoštenih trgovinskih praksah, ciprsko predsedstvo meni, da je primeren čas za poziv ministrov in ministric k izmenjavi mnenj o ključnih usmeritvah politike, ki bi lahko bile podlaga za prihodnjo revizijo. Ciprsko predsedstvo brez poseganja v področje uporabe ali vsebino prihodnjega predloga Komisije poziva ministre in ministrice, naj izmenjajo mnenja o tem, kako bi olajšali učinkovito uporabo razpoložljivih orodij za boj proti nepoštenim trgovinskim praksam.

Usmerjevalna vprašanja za ministrsko razpravo

1. vprašanje – Okrepitev položaja kmetov

Kako bi lahko v okviru prihodnjega pregleda direktive o nepoštenih trgovinskih praksah revizija direktive o nepoštenih trgovinskih praksah dodatno okrepila položaj kmetov in malih dobaviteljev v verigi preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi, hkrati pa podpirala doslednejše in učinkovitejše izvajanje direktive v državah članicah ter spoštovala enotni trg in načelo sorazmernosti?

2. vprašanje – Pravičnost trga

Kakšna je po vašem mnenju vloga okvira za nepošteno trgovinske prakse pri obravnavanju primerov, v katerih se lahko nesorazmerna tveganja ali stroški prenesejo na kmete, ter hkrati zaščiti tržno usmerjene narave skupne kmetijske politike?
